«… Οι κάμπιες θα βγουν από τα κουκούλια τους για να πετάξουν ως πεταλούδες και θα πουν: 'Όχι, δεν χρειαζόμαστε τα κουκούλια'. Αυτός είναι ο νόμος που έρχεται τώρα στον κόσμο. Τα πραγματικά γεγονότα ομαδοποιούνται και οι νόμοι εγκαθίστανται. Βρισκόμαστε στην μετάσταση από τον υλικό κόσμο προς τον πνευματικό κόσμο. Όλα τα πράγματα θα χάσουν την ιδιωτική τους όψη για να ενδυθούν την κοινωνική όψη…»

Πέταρ Ντένωφ

Πάντα υπήρχαν οι δύο απόψεις περί Ζωής, αυτή που δίνει μεγαλύτερη «αξία» στο άτομο κι εκείνη που την μεγαλύτερη «αξία» την… χρεώνει στην συλλογικότητα. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, πρόκειται για δύο μεγέθη που το καθένα αλληλοκαλύπτεται μέσα στην κίνηση της φαινομενικότητας και κατά την διαδοχή των γεγονότων. Καθώς κάθε φορά εστιάζεται σ' ένα από τα δύο μεγέθη το βάρος της συνειδητής μας προσπάθειας, μεγιστοποιείται η «αξία» ενός μεγέθους και υπερτονίζεται η σημασία και το ενδιαφέρον μας προς αυτό.

Η προσφορά του ατόμου στην συλλογικότητα και η αντι-προσφορά προς αυτό εκείνης αποτελούν μια ενιαία κίνηση στο πεδίο των πραγματικοτήτων μας που χρωματίζεται, κάθε φορά, από την οπτική και τα φίλτρα μέσα από τα οποία εμφανίζεται και ερμηνεύεται ο κόσμος και η ζωή μας. Είναι γεγονός, ωστόσο, πως στην εποχή μας χρειάζεται η δυνατότητα μιας ευρείας θέασης των πραγμάτων, κι αυτή υπάρχει, αρκεί άτομο και συλλογικότητα, μικρό και μεγάλο μέγεθος, να εξισορροπούν

ανά πάσα στιγμή μέσα στην αναπόφευκτη αλληλεπίδραση των κινήσεών τους. Εδώ, βέβαια, έγκειται και η δυσκολία. Το άτομο οφείλει να κατανοήσει και να σεβαστεί την συλλογικότητα, ακριβώς όπως η συλλογικότητα οφείλει να σεβαστεί και να κατανοήσει την ατομικότητα. Πώς μπορεί να συμβεί πραγματικά κάτι τέτοιο;

Η συνειδητοποίηση της ατομικής μας αξίας αποσυνδεδεμένη από την αλαζονεία και τις υπέρμετρες φιλοδοξίες μας, καθημερινούς εξυπηρετητές του εγωισμού μας, μας προσφέρει σιγά-σιγά την δυνατότητα διεύρυνσης των κινήσεών μας, της εργασίας μας και της όποιας προσφοράς μας. Αυτή τούτη η διεύρυνση μάς εισάγει σ' ένα πεδίο ολοένα αυξανόμενων δυνατοτήτων, μιας και οι κατευθύνσεις των στόχων μας θα περιλαμβάνουν ολοένα και περισσότερο «ατομικό χώρο», δηλαδή μια ολοένα διευρυνόμενη συλλογικότητα.

Πολλοί «στέκονται» ιδιαίτερα στο ερώτημα της αποτελεσματικότητας της ατομικής κίνησης και προσφοράς, σε μια εποχή όπου οι ανάγκες, οι απαιτήσεις, αλλά και τα προτεινόμενα «μελλοντικά σχέδια» ομαδοποιούνται και δίνουν μια ολοένα και πιο… ενιαία εικόνα των απαιτήσεων του μέλλοντος, αλλά και των τότε δυνατοτήτων του. Μπροστά στην απαίτηση και την αναγκαιότητα μιας ενιαίας προοπτικής κι ενός ενιαίου σχεδιασμού, το άτομο παρουσιάζεται από πολλές πλευρές ως μηδαμινό «μέγεθος» για ένα τέτοιο εγχείρημα, δεν είναι δε λίγοι εκείνοι που

υποστηρίζουν πως, αν δεν «χαθεί» η ατομική συνειδητότητα, δεν θα υπάρξει ποτέ συλλογική. Ένα «αίτημα» που προβάλλεται ολοένα και περισσότερο στην εποχή μας είναι αυτό της συλλογικής ενδυνάμωσης και διεύρυνσης. Ωστόσο, πολλές φορές λησμονείται το απλό γεγονός πως μια συλλογικότητα δεν είναι παρά η ιδιαίτερη σύνθεση κάποιων ατομικοτήτων με πολλά κοινά χαρακτηριστικά. Με αυτή την έννοια, κάθε συλλογικότητα αποτελεί, ταυτόχρονα, μια ατομική παρουσία και ζωή, μια ενότητα ενδυναμωμένη σύμφωνα με την ιδιαίτερη ισχύ του καθενός από τα «συστατικά» της κομμάτια, του καθενός από τα μέλη της, κλπ.

Ό,τι θετικό, εποικοδομητικό μπορεί να προσφέρει το άτομο, αποτελεί μια κληρονομιά για την συλλογικότητα εκείνη που θα θελήσει να το αποδεχτεί και να το αξιοποιήσει σύμφωνα με τις ανάγκες της εποχής της. Το ίδιο συμβαίνει βέβαια και για τις παντός είδους αρνητικές προσφορές του ατόμου. Ξεχνούμε εύκολα – ή αγνοούμε - ότι οι συλλογικές συνθήκες του παρόντος μας είναι αποτέλεσμα όλων εκείνων των θετικών ή αρνητικών ατομικών μας αντιλήψεων, επιλογών, δράσεων και κινήσεων στην ζωή μας. Τις περισσότερες δε φορές η ατομική μας ευθύνη μάς τρομάζει, κι έτσι η ατομικότητά μας «χάνεται» και «σβήνει» μέσα στην μάζα.

Η μάζα δεν είναι συλλογικότητα. Υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός μεταξύ αυτών των δύο ενοτήτων, ακριβώς διότι μέσα στην συλλογικότητα είναι σε θέση να αναδειχθούν όλες

οι εκφάνσεις των ατομικοτήτων που την συνιστούν. Μέσα στην συλλογικότητα είναι που αναδεικνύεται η ατομική αξία και αυξάνεται η ισχύς και η δύναμή της.

Ζούμε σε μια εποχή που η δύναμη τόσο της μάζας όσο και της συλλογικότητας είναι μεγάλη. Η ανθρωπότητα είναι πλέον σαφώς διαχωρισμένη σε δύο διακριτά επίπεδα, δεν προχωρά «ολόκληρη». Η ευθύνη της συλλογικότητας είναι τεράστια. Οι ατομικές προσδοκίες, τα ατομικά επιτεύγματα και οι ατομικές αξίες, αν δεν λάβουν μια πιο υγιή μορφή κι αν δεν υπηρετούν περισσότερο την ουσία των πραγμάτων και όχι μια υλική και εφήμερη φαινομενικότητα, θα στρέψουν την κατεύθυνση της Ζωής προς μια πιο ανησυχητικά αρνητική πραγματικότητα απ' ό,τι η σημερινή.

Το άτομο πρέπει να απαλλαγεί από πολλές προσωπικές αδυναμίες και ατέλειες, αλλά, για να γίνει αυτό, πρέπει να του δοθούν οι συνθήκες εκείνες που θα επιτρέψουν την δυνατότητα αποδοχής και κατανόησής τους και, κυρίως, την δυνατότητα να αλλάξει ουσιαστικά, ζώντας σύμφωνα μ' αυτό που πραγματικά «είναι» το ίδιο. Η ουσία μιας συλλογικότητας, τόσο ως προς την αξία της όσο και ως προς την κατεύθυνση της εργασίας της, των ιδεών και των οραμάτων της, δεν μπορεί να είναι διαφορετική από την ουσία των ατομικοτήτων εκείνων που την συνιστούν. Η ατομική αξία είναι αυτή που αποδίδει το ιδιαίτερο «βάρος» μιας συλλογικής αξίας. Η ευθύνη του ατόμου ε ίναι μεγάλη, γιατί δεν νοείται συλλογικότητα χωρίς την

«εξατομικευμένη ιδιότητα» της προσωπικότητας. Μέσα στην μάζα το άτομο «σβήνει», γιατί δεν υφίσταται καμία προσωπικότητα. Στην εποχή μας έχουμε φθάσει σ' ένα σημείο όπου η προσωπικότητα έχει καταστεί… προνομιούχος υλική θέση μέσα στην μάζα. Το γεγονός αυτό, ωστόσο, αποτελεί από μόνο του μια σαφή μαρτυρία της κατεύθυνσης που έχει λάβει η ζωή μας, αλλά και μια επιβεβαίωση για την ανάγκη – την μεγάλη ανάγκη – ουσιαστικής στήριξης και ενδυνάμωσης υγιών συλλογικοτήτων.

Κάθε ατομική τελειοποίηση, σε κάθε τομέα της ζωής, πρέπει να αποδίδεται άμεσα προ το συλλογικό συμφέρον, προκειμένου να ενδυναμώνεται η αξία της συλλογικότητας και να ενισχύεται ο ατομικός σπινθήρας της Ζωής. Η συνεργασία ατόμου και συλλογικότητας είναι η ζωντανή μαρτυρία ενός μύχιου μηχανισμού που «κρατά» την υπόσταση του Ανθρώπου ακόμα ζωντανή. Αν όλα… αποδοθούν στην μάζα, τότε η υποβάθμιση του Ανθρώπου, του Συλλογικού Ανθρώπου, θα είναι η μοιραία και τραγική κατάληξη όλων όσων διαδραματίζονται στα διάφορα επίπεδα της Ζωής.

Κάθε συνειδητός κι έλλογος άνθρωπος της εποχής μας πρέπει να υπερασπιστεί με ώριμα θετικές σκέψεις, με μεστό κι ορθό λόγο, και με έλλογες δράσεις, ατομικά και συλλογικά, το καθήκον αλλά και το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να ζει απαλλαγμένος από τον δημιουργημένο φόβο, την παντός

είδους ανελευθερία, από την πείνα και την ανέχεια, καθώς επίσης κι από την έλλειψη ορθής και κατάλληλης γι' αυτόν παιδείας.

Τίποτε δεν αλλάζει, αν δεν το θελήσουμε, αν δεν πιστέψουμε στην αναγκαιότητα της αλλαγής και στο όραμά μας, κι αν δεν εργαστούμε μεθοδικά και με σύνεση, έτσι ώστε να είμαστε αποτελεσματικοί στην πρακτική εφαρμογή των όσων χρειάζεται να γίνουν.

Άτομο και Συλλογικότητα, αποτελούν πάντοτε την ζωντανή επιβεβαίωση πως ο Άνθρωπος ακόμα Ζει. Μια τέτοια μαρτυρία ας στηριχθεί όχι μονάχα από την ελπίδα μας, αλλά και από την πίστη μας, πως η υγιής και ορθή σχέση τους μπορεί ουσιαστικά να «περιθάλψει» τις αδύναμες και πάσχουσες φύσεις της Ζωής μας. Ας είναι δε τούτη η πίστη μας η ζωντανή εικόνα κάθε στιγμής της καθημερινότητάς μας!

Χριστίνα Αρνή